

Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied

Klemensova 19, 81364 Bratislava

Slovenský rozhlas, Metodicko-výskumný kabinet

Mýtna 1, 812 90 Bratislava

Názory na spoločenské zmeny 1993

Vážený pán, vážená pani,

obraciame sa na Vás s prosbou o spoluprácu pri realizácii výskumu sociálnych rozdielov na Slovensku. Predmetom nášho rozhovoru budú Vaše názory na spoločenské premeny, ktoré sa odohrávajú v posledných rokoch v Slovenskej republike. Vaša účasť na výskume je dobrovoľná. Výskum je anonymný, získané údaje sa spracujú iba hromadne. Vaše meno nebude uvedené.

Za výskumný tím: Vedúci výskumného projektu Róbert Roško

Október 1993

Na začiatku niekoľko základných informácií o Vašej osobe a domácnosti

1. V ktorom roku ste sa narodili?

--	--

2. Ku ktorej národnosti sa hlásite?

--	--

Vypíšte:

3. Aké je Vaše náboženské vyznanie?

--	--

Vypíšte:

4. Aký je Váš rodinný stav?

Slobodný	1
Ženatý, vydatá (alebo druh, družka) prvý raz	2
Ženatý, vydatá (alebo druh, družka) druhý raz alebo viackrát	3
Rozvedený	4
Vdova, vdovec	5

Pokyn: Nasledujúca otázka sa netýka slobodných. Rozvedených se tu pýtame na rok rozvodu, vdovcov na rok ovdovenia.

5. V ktorom roku ste sa naposledy oženi (vydali)?

--	--

6. Koľko členov spolu s Vami má Vaša domácnosť?

--	--

7. Aké je zloženie Vašej domácnosti?

Bývam sám	1
Manželský (partnerský) pár	2
Manželský pár a jedno dieťa	3
Manželský pár a dve deti	4
Manželský pár a tri alebo viac detí	5
Pár a niekto z rodičov	6
Pár, deti a niekto z prarodičov	7
Len matka alebo otec, dieťa či deti a niekto z prarodičov	8
Len matka alebo otec a dieťa alebo deti	9
Ostatné prípady	10

8. Koľko je vo Vašej rodine nezaopatrených detí, t.j. detí bez vlastného príjmu?

--	--

9. Ako by ste Vy sám(a) ohodnotili svoj zdravotný stav?

Nemám žiadne zdravotné ťažkosti	1
Mám menšie zdravotné ťažkosti	2
Mám väčšie zdravotné ťažkosti	3
Mám vážne zdravotné problémy	4
Som invalid	5

10. Je niekto z ďalších osôb vo Vašej domácnosti chronicky chorý, invalidný alebo trvale pripútaný na lôžko?

Áno	1
Nie	2

11. Aké je Vaše súčasné hlavné zamestnanie prípadne zamestnanie Vášho partnera?

Pokyn: Karta IDENT. U dôchodcov, nezamestnaných a žien na materskej dovolenke sa pýtame v podotázkach b) až e) na posledné zamestnanie pred odchodom do dôchodu, začiatkom nezamestnanosti alebo materskej dovolenky. Do položky a) (Ekonomické postavenie) zaznamenáme súčasný stav.

	Respondent	Partner
a. Ekonomické postavenie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b. Veľkosť podniku (počet zamestnancov)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c. Zamestnanie
.....
.....
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d. Riadiace funkcie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
e. Odvetvie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
f. Vzdelanie	<input type="text"/>	<input type="text"/>

12. Vykonávate okrem svojho hlavného zamestnania (ekonomického postavenia) ešte inú vedľajšiu zárobkovú činnosť?

- Nie 1
- Áno, jednu 2
- Áno, dve alebo viac 3

Pokyn: Výška príjmov a hodnota majetku v nasledujúcich otázkach sa zisťuje v korunách a zaznamenávajú sa tak, aby v krajnom pravom okienku boli jednotky. Otázky 13. - 15. sa dávajú len tým, ktorí majú hlavnú alebo aspoň vedľajšiu zárobkovú činnosť.

13. Aký je Váš priemerný čistý mesačný pracovný príjem (prípadne priemerný čistý mesačný príjem z podnikania), a to spolu s príjmom z vedľajšej zárobkovej činnosti?

--	--	--	--

14. Ak rozmýšľate o výške svojho priemerného mesačného príjmu, myslíte si, že ste zaplatený:

Pokyn: Prečítajte varianty odpovedí.

Omnoho menej, ako si zaslúžite	1
O niečo menej ako si zaslúžite	2
Asi toľko, koľko si zaslúžite	3
O niečo viacej ako, si zaslúžite	4
Omnoho viac, ako si zaslúžite	5

Pokyn: Nasledujúca otázka sa nedáva tým, ktorí odpovedali, že majú taký príjem, aký si zaslúžia.

15. Aký príjem by ste si podľa Vášho názoru zaslúžili?

--	--	--	--

16. Ste za alebo proti regulácii miezd ?

Za reguláciu	1
Proti regulácii	2
Neviem, nemôžem sa rozhodnúť	3

17. Aký je Váš priemerný čistý mesačný sociálny príjem (dôchodok, prídavky, vyrovnávací príspevok, podpory a pod.)?

--	--	--	--

18. Aký je priemerný čistý mesačný príjem celej Vašej rodiny či spoločne hospodáriacej domácnosti (spolu so sociálnymi príjmami a zárobkami všetkých druhov - renty, úroky, podiely na zisku atď.)?

--	--	--	--

19. Na akú celkovú hodnotu odhadujete všetok hnutel'ný a nehnutel'ný majetok, ktorý vlastníte Vy a Vaša rodina (domácnosť)?

--	--	--	--	--	--	--	--

20. V akom byte bývate?

Štátny (obecný) byt	1
Družstevný byt	2
Podnikový byt	3
Nájomný byt v dome v súkromnom vlastníctve	4
Rodinný dom alebo vlastný nájomný dom	5
Byt v osobnom vlastníctve	6
Inak	7

21. Aké stanovisko zaujímate v súčasných sporoch o ekonomizáciu nájomného?

Pokyn: Prečítajte respondentovi varianty odpovedí.

Výška nájomného by mala závisieť iba od rozhodnutia majiteľa domu	1
Výška nájomného by mala byť stanovená dohodou majiteľa domu a nájomníka s tým, že pri spore by rozhodol súd	2
Štát by mal výšku nájomného regulovať a prispievať na náklady na bývanie sociálne odkázaným	3

22. Máte vo svojom byte (dome):

a. Kúpeľňu alebo sprchovací kút

Áno	1
Nie	2

b. Telefón

Áno	1
Nie	2

23. Ktoré z nasledujúcich predmetov vlastníte a v ktorom roku ste si ich kúpili?

Pokyn: Pri predmetoch, ktoré sa kúpili z druhej ruky, sa uvádza rok nákupu, nie rok výroby. Pokiaľ má respondent viac predmetov daného typu (napr. dva televízory), uveďte rok, kedy si predmet kúpil naposledy.

	Áno	Nie	Rok nákupu
a. Automatická práčka	1	2	
b. Video	1	2	
c. Satelitná anténa	1	2	
d. Mikrovlnná rúra	1	2	
e. Mraznička	1	2	
f. Osobný počítač	1	2	
g. Farebný televízor	1	2	
h. Chata alebo chalupa	1	2	
i. Auto	1	2	

Údaje o zamestnaní v minulosti

24. Aké bolo hlavné zamestnanie Vášho otca a Vašej matky, keď ste mali 14 rokov?

Pokyn: Karta IDENT. Ak niekto z nich bol v tej dobe na dôchodku, v položkách b) až d) uveďte údaje o poslednom zamestnaní pred odchodom do dôchodku.

	Otec	Matka
a. Ekonomické postavenie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b. Zamestnanie
.....
.....
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c. Riadiace funkcie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d. Odvetvie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
e. Vzdelanie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
f. Veľkosť bydliska	<input type="text"/>	<input type="text"/>

25. Aké bolo Vaše prvé zamestnanie a aké zamestnanie ste mali v roku 1967?

Pokyn: Karta IDENT.

	Prvé zamestnanie	1967
a. Ekonomické postavenie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b. Zamestnanie
.....
.....
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c. Riadiace funkcie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d. Odvetvie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
e. Veľkosť bydliska	<input type="text"/>	<input type="text"/>

26. A aké ste mali zamestnanie v roku 1978 a v roku 1988?

Pokyn: Karta IDENT.

	1978	1988
a. Ekonomické postavenie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b. Zamestnanie
.....
.....
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c. Riadiace funkcie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d. Odvetvie	<input type="text"/>	<input type="text"/>
e. Veľkosť bydliska	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Postoje k transformácii

27. Ako ste spokojný(á) alebo nespokojný(á) s vývojom, ktorý prebehol od novembra 1989, pokiaľ ide o:

Karta 1.

Veľmi spokojný	1
Skôr spokojný	2
Skôr nespokojný	3
Veľmi nespokojný	4

a. Vnútornú politiku	1	2	3	4
b. Zahraničnú politiku	1	2	3	4
c. Národnú ekonomiku	1	2	3	4
d. Kultúrny vývoj	1	2	3	4
e. Životnú úroveň	1	2	3	4
f. Sociálne istoty	1	2	3	4
g. Celkovú situáciu v spoločnosti	1	2	3	4

28. A aký vývoj predpokladáte v blízkej budúcnosti (3 - 5 rokov), pokiaľ ide o:

Karta 2.

Rýchle zlepšovanie	1
Postupné zlepšovanie	2
Iba nevelké zmeny	3
Postupné zhoršovanie	4
Rýchle zhoršovanie	5

a. Vnútornú politiku	1	2	3	4	5
b. Zahraničnú politiku	1	2	3	4	5
c. Národnú ekonomiku	1	2	3	4	5
d. Kultúrny vývoj	1	2	3	4	5
e. Životnú úroveň	1	2	3	4	5
f. Sociálne istoty	1	2	3	4	5
g. Celkovú situáciu v spoločnosti	1	2	3	4	5

29. Od volieb v júni 1992 riešila vláda Slovenskej republiky veľa závažných problémov, týkajúcich sa prekonania tzv. dedičstva minulosti. Zaujímalo by nás, ako hodnotíte jej rozhodnutia, prípadne zákony prijaté parlamentom o týchto otázkach.

Karta 3.

Úplne kladne	1
Skôr kladne	2
Ani kladne ani záporne	3
Skôr záporne	4
Úplne záporne	5

a. Rozdelenie Česko-Slovenska	1	2	3	4	5
b. Postup tzv. veľkej privatizácie spolu s uplatnením kupónovej metódy	1	2	3	4	5
c. Usmerňovanie procesov bankrotov zle hospodáriacich podnikov	1	2	3	4	5
d. Transformácia poľnohosp. družstiev spolu s vybavovaním reštitúcií (vnútorné dražby)	1	2	3	4	5
e. Rozhodnutie o dočasnej regulácii nájomného	1	2	3	4	5
f. Stanovenie časovej hranice vrátenia neoprávnene odobraného majetku na 25.február 1948	1	2	3	4	5
g. Prijatie novej sústavy daní, zdravotného a sociálneho poistenia	1	2	3	4	5
h. Príprava návrhu zákona o zločinnosti komunistického režimu	1	2	3	4	5

30. S nasledujúcimi názormi, podľa výskumov uskutočnených v iných krajinách, niektorí ľudia súhlasia a iní nesúhlasia. Súhlasíte alebo nesúhlasíte s nimi Vy?

a. Okrem zdravia sú peniaze tým najdôležitejším v živote.

Súhlasím 1
Nesúhlasím 2

b. Niekedy sa nemôžem ubrániť pochybnostiam, či ešte vôbec má niečo nejaký zmysel.

Súhlasím 1
Nesúhlasím 2

c. Dôvera sa nevypláca, človek musí byť pri jednaniach s ľuďmi veľmi opatrný.

Súhlasím 1
Nesúhlasím 2

Životná úroveň

31. Zaujímá nás, aká úroveň uspokojovania Vašich potrieb bola charakteristická pre Vašu rodinu (domácnosť) v roku 1988 a aká je dnes. Pri každej z nasledujúcich položiek uveďte, či ste na ňu mali, alebo máte v rodinnom rozpočte dostatok alebo nedostatok finančných prostriedkov.

Karta 4.

Rozhodne dostatok peňazí	1
Skôr dostatok peňazí	2
Skôr nedostatok peňazí	3
Rozhodne nedostatok peňazí	4

	1988				1993			
a. Potraviny	1	2	3	4	1	2	3	4
b. Oblečenie a obuv	1	2	3	4	1	2	3	4
c. Bývanie (započítajte nájomné, cenu tepla, vody, plynu, elektriny a pod.)	1	2	3	4	1	2	3	4
d. Bytové zariadenie a iné veci trvalej hodnoty (napr. elektrické spotrebiče)	1	2	3	4	1	2	3	4
e. Nepotravinársky tovar pre dennú potrebu (napr. drogistický)	1	2	3	4	1	2	3	4
f. Služby pre uspokojovanie potrieb Vašej domácnosti (čistenie odevov, opravy, holičstvo a kaderníctvo ap.)	1	2	3	4	1	2	3	4
g. Predmety a služby nevyhnutné pre uspokojovanie kultúrnych, rekreačných, telovýchovných potrieb a pod.	1	2	3	4	1	2	3	4
h. Predmety a služby nevyhnutné pre cestovanie a turistiku doma i v zahraničí	1	2	3	4	1	2	3	4
i. Zdravotná starostlivosť, lieky a zdravotné pomôcky	1	2	3	4	1	2	3	4
j. Prístup mladších členov rodiny k vzdelaniu, zabezpečenie štúdia a učebné pomôcky	1	2	3	4	1	2	3	4

Sociálna rovnosť a spravodlivosť

32. Myslíte si, že nerovnosti medzi ľuďmi sú teraz u nás veľké alebo malé?

Veľmi veľké	1
Skôr veľké	2
Skôr malé	3
Veľmi malé	4

33. A myslíte si, že nerovnosti medzi ľuďmi sa u nás od novembra 1989 zväčšili, alebo zmenšili?

Rozhodne zväčšili	1
Skôr zväčšili	2
Skôr zmenšili	3
Rozhodne zmenšili	4

34. Pokiaľ ide o blízku budúcnosť (3 - 5 rokov), myslíte si, že nerovnosti medzi ľuďmi sa budú u nás zväčšovať alebo zmenšovať?

Rozhodne zväčšovať	1
Skôr zväčšovať	2
Skôr zmenšovať	3
Rozhodne zmenšovať	4

35. Myslíte si, že zmeny v našej spoločnosti priniesli viac alebo menej sociálnej spravodlivosti?

Určite viac	1
Skôr viac	2
Skôr menej	3
Určite menej	4

36. Pokiaľ ide o blízku budúcnosť (3 - 5 rokov), myslíte si, že prinesie viac alebo menej spravodlivosti?

Určite viac	1
Skôr viac	2
Skôr menej	3
Určite menej	4

V súčasnej dobe sa vo svete diskutuje veľa o tom, čo je spravodlivé a nespravodlivé, ako by mala byť usporiadaná spoločnosť. Radi by sme vedeli, ako sa na problém sociálnej spravodlivosti pozeráte Vy.

Karta 5.

Úplne súhlasím	1
Skôr súhlasím	2
Ani súhlas ani nesúhlas	3
Skôr nesúhlasím	4
Úplne nesúhlasím	5

37. Najspravodlivejší spôsob rozdeľovania majetku a príjmov je dať všetkým rovnako.

1 2 3 4 5

38. Je správne, že niektorí ľudia majú viac peňazí a majetku, ale len vtedy, ak všetci majú rovnaké možnosti získať ich svojím úsilím.

1 2 3 4 5

39. Ľudia majú právo ponechať si to, čo si zarobia, i keď to znamená, že niektorí budú bohatší ako iní.

1 2 3 4 5

40. Ľudia, ktorí usilovne pracujú, si zaslúžia zarobiť viac ako ostatní.

1 2 3 4 5

41. Ľudia majú právo odovzdať vlastný majetok svojim deťom.

1 2 3 4 5

42. Je veľmi dôležité, aby ľudia dostali, čo skutočne potrebujú, i keď to znamená odoberať peniaze tým, ktorí zarábajú viac, ako potrebujú.

1 2 3 4 5

43. To, že niektorí ľudia majú väčšie nadanie a schopnosti ako iní, je len náhoda, takže si nezaslúžia zarábať viac peňazí.

1 2 3 4 5

44. Máte určitý názor na to, či a v akej miere by sa malo naše súčasné spoločenské usporiadanie zdokonalovať? Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi výrokmí?

Karta 5.

Úplne súhlasím	1
Skôr súhlasím	2
Ani súhlas ani nesúhlas	3
Skôr nesúhlasím	4
Úplne nesúhlasím	5

a. Naša spoločnosť je v súčasnosti usporiadaná v zásade správne	1	2	3	4	5
b. Sme iba na začiatku žiaducej zmeny spoločenského usporiadania	1	2	3	4	5
c. To, čo sa nám podarilo dosiahnuť, je síce celkom dobré, ale vyžaduje to určité úpravy /reformy/, ktoré by viac prihliadali na potreby a záujmy ľudí	1	2	3	4	5
d. Terajšie usporiadanie mnohým ľuďom nevyhovuje a vyžaduje to zásadné, radikálne premeny	1	2	3	4	5

Ekonomické stratégie

45. Aký je Váš vzťah a vzťah Vášho partnera k súkromnému podnikaniu?

respondent partner

Už podnikám vo svojej hlavnej pracovnej činnosti	1	1
Už podnikám, ale len vo svojej vedľajšej pracovnej činnosti	2	2
Na podnikanie sa pripravujem	3	3
O podnikaní vážne uvažujem	4	4
Uvažujem o tom, ale ešte to nie je isté	5	5
Skôr nebudem	6	6
Určite nebudem	7	7
Nikdy som o tom neuvažoval	8	8

Pokyn: Nasledujúca otázka je pre tých, ktorí podnikajú len vo vedľajšej pracovnej činnosti.

46. Máte v úmysle svoju vedľajšiu podnikateľskú činnosť zmeniť na hlavnú?

Áno, čo najskôr	1
Áno, ale až neskôr	2
Možno, podľa situácie	3
Nie	4

Pokyn: Nasledujúce otázky 47 - 49 sú pre ekonomicky aktívnych respondentov, vrátane pracujúcich dôchodcov.

47. Považujete svoju profesiu za perspektívnu vzhľadom na prebiehajúce zmeny?

Určite áno	1
Skôr áno	2
Skôr nie	3
Určite nie	4

48. Obávate sa Vy osobne nezamestnanosti?

Áno, myslím, že čoskoro budem nezamestnaný	1
Áno, i keď asi nie v najbližšej dobe	2
Neviem, stať sa môže všetko	3
Asi nie	4
Určite nie	5

49. Pokiaľ nemáte zamestnanie, alebo by ste zamestnanie stratili, ako by ste takúto situáciu riešili?

Karta 6.

Určite áno	1
Skôr áno	2
Skôr nie	3
Určite nie	4

a. Bral by som podporu v nezamestnanosti a dúfal by som, že sa moja situácia nejako vyrieši	1	2	3	4
b. Hľadal by som usilovne prácu len vo svojom odbore a len v mieste bydliska	1	2	3	4
c. Hľadal by som prácu v odbore aj za cenu dochádzania alebo sťahovania	1	2	3	4
d. Bral by som akúkoľvek prácu i mimo odboru v bydlisku	1	2	3	4
e. Bral by som prácu aj mimo odboru a mimo miesta bydliska	1	2	3	4
f. Usiloval by som sa o rekvalifikáciu	1	2	3	4
g. Hľadal by som príležitostné práce	1	2	3	4
h. Začal by som podnikat', prípadne rozšíril svoje vedľajšie podnikanie	1	2	3	4
i. Mám nejaké iné príjmy, tak by som žil z nich	1	2	3	4

Pokyn: Ďalšie otázky sú opäť pre všetkých respondentov!

50. Pokiaľ by ste si mohli vybrať (bez ohľadu na Vaše súčasné zamestnanie, alebo ak ste už v dôchodku), brali by ste radšej prácu, ktorá by Vám poskytovala viac pokoja za menej peňazí alebo menej pokoja za viac peňazí?

Dostatok pokoja a dobré vyhliadky do budúcnosti,
i keď platom budem trochu nižšie 1

Dobrý plat, aj keď práca bude menej pokojná
a nebude mať trvalo dobré vyhliadky 2

Životný štýl

Ako trávite svoj mimopracovný a voľný čas? Voľným časom máme na mysli čas po návrate z práce, po nákupoch, po vykonaní nevyhnutných domácich prác a po splnení ostatných každodenných povinností.

Pokyn: Pri otázkach 51 a 52 predložte respondentovi Kartu 7. Pokiaľ druh činnosti nie je uvedený na karte, vypíšte ju do príslušného riadku a nevyplňujte okienko.

51. Čím sa vo voľnom čase najradšej zaoberáte Vy sám(sama)? Uved'te, prosím, najviac tri činnosti.

a.	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
b.	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
c.	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>		

52. Mohli by ste mi povedať, ktorým spoločne vykonávaným činnostiam sa vo svojom voľnom čase najradšej venuje Vaša rodina. Uved'te, prosím, najviac tri činnosti.

a.	<table border="1" style="width: 100%; height: 30px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>		
b.	<table border="1" style="width: 100%; height: 30px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>		
c.	<table border="1" style="width: 100%; height: 30px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>		

53. Rád(a) by som si teraz urobil(a) predstavu o tom, ako často sa Vy sám venujete niektorým činnostiam.

Karta 8.

Denne alebo takmer denne	1
Pravidelne /viackrát týždenne/	2
Niekoľkokrát mesačne	3
Niekoľkokrát za rok	4
Vôbec nie	5

a. Návštevy divadel, koncertov, múzeí a výstav	1	2	3	4	5
b. Čítanie hodnotnej beletrie	1	2	3	4	5
c. Štúdium odbornej literatúry, jazykov, návšteva kurzov, prednášok	1	2	3	4	5
d. Športovanie, cvičenie, turistika	1	2	3	4	5
e. Návšteva kaviarní, reštaurácií, tanečných zábav	1	2	3	4	5
f. Verejné spoločenské aktivity	1	2	3	4	5
g. Sledovanie verejných záležitostí prostredníctvom tlače, rozhlasu, televízie	1	2	3	4	5
h. Pasívny odpočinok (ničnerobenie)	1	2	3	4	5

Sociálne kontakty

54. Ako často sa schádzate vo voľnom čase s priateľmi alebo známymi?

Karta 8.

Denne alebo takmer denne	1
Pravidelne /viackrát týždenne/	2
Niekoľkokrát mesačne	3
Niekoľkokrát za rok	4
Vôbec nie	5

55. Mohli by ste mi povedať, či máte priateľa alebo známeho, priateľku, prípadne známu, s ktorým alebo s ktorou sa schádzate častejšie než s ostatnými známymi?

Áno	1
Nie	2

Pokyn: Ďalšia otázka je len pre tých, ktorí odpovedali áno v otázke 55.

56. Rád by som sa o Vašom známom(ej) niečo bližšieho dozvedel.

a. Koľko rokov sa poznáte?

--	--

b) Je to muž či žena?

Muž	1
Žena	2

c) Aké je jeho/jej najvyššie ukončené vzdelanie? (Karta IDENT)

--

d) Aké je jeho/jej ekonomické postavenie? (Karta IDENT)

--

e) Aké zamestnanie vykonáva? (Pre dôchodcov, ženy na materskej dovolenke a nezamestnaných:
Aké zamestnanie naposledy vykonával(a)?)

.....

--	--	--	--

Hodnotové orientácie

57. Akú dôležitosť pre Vás osobne, pre Vaše životné rozhodnutia majú tieto hodnoty

Karta 9.

Úplne nedôležité	1
Skôr nedôležité	2
Skôr dôležité	3
Veľmi dôležité	4

a. Získať kvalitné vzdelanie a kvalifikáciu	1	2	3	4
b. Mať stálu prácu a primeraný zárobok	1	2	3	4
c. Zastávať v práci vedúce miesto	1	2	3	4
d. Dosiahnuť vo svojej práci (povolání) vysokú odbornú úroveň	1	2	3	4
e. Mať vysoký príjem	1	2	3	4
f. Mať možnosť súkromne podnikáť	1	2	3	4
g. Žiť slobodne	1	2	3	4
h. Žiť v blahobyte	1	2	3	4
i. Mať možnosť ovplyvňovať verejné záležitosti	1	2	3	4
j. Čo najviac sa pobaviť a užiť si	1	2	3	4
k. Žiť skromne a šetrne	1	2	3	4
l. Mať čo najväčší majetok	1	2	3	4
m. Mať bohatý citový život	1	2	3	4
n. Byť zodpovedným občanom	1	2	3	4
o. Byť spoľahlivým pracovníkom	1	2	3	4
p. Žiť príjemne, pestro a zaujímavo	1	2	3	4

Postoje k usporiadaniu spoločnosti

58. Teraz Vám prečítam vždy dvojicu rozdielných názorov na určitý problém. Rozhodnite sa, kde by ste asi tak zaradili svoj názor na vec. Pokiaľ si myslíte, že pravda je niekde uprostred medzi oboma krajnými úsudkami, rozhodnite sa pre stredové ohodnotenie.

Predložte dotazník respondentovi, aby si mohol sám znovu prečítať dvojicu názorov a pri zakrúžkovaní odpovedí na deväťbodovej škále mal "priestorovú" predstavu, ku ktorému názoru sa prikláňa.

a. I najväčšie priemyselné podniky majú prejsť úplne do súkromých rúk

V najväčších priemyselných podnikoch je treba zachovať dostatočnú štátnu kontrolu

01 02 03 04 05 06 07 08 09

b. Jednotlivci nesú plnú zodpovednosť za to, ako sa im darí

Zodpovednosť za to, ako sa ľuďom darí, má predovšetkým štát

01 02 03 04 05 06 07 08 09

c. Súťaž a konkurencia je dobrá; vedie ľudí k maximálnemu pracovnému výkonu

Súťaž a konkurencia je škodlivá, prebúdza v ľuďoch sebeckosť a závisť

01 02 03 04 05 06 07 08 09

d. Ľudia s vyšším vzdelaním by mali byť finančne dostatočne ohodnotení

Dostatočne finančne ohodnotení by mali byť tí ľudia, ktorí podávajú kvalifikovaný výkon, bez ohľadu na formálne vzdelanie

01 02 03 04 05 06 07 08 09

e. Súkromný majetok a výška príjmov by nemali byť vôbec obmedzované

Štát by mal dbať, aby veľkosť súkromého majetku a výška príjmov nepresiahla určité hranice (napr. zodpovedajúcim zdanením)

01 02 03 04 05 06 07 08 09

- f. Demokracia vyžaduje stálu verejnú aktivitu čo najväčšieho počtu občanov - nemožno sa spoliehať len na politikov a politické strany
- Plnú zodpovednosť za demokratický život majú politické strany, ktoré se uplatnili vo voľbách a jednotliví poslanci zastupiteľských zborov

01 02 03 04 05 06 07 08 09

- g. Ak ide o vec prospešnú pre väčšinu ľudí, nezáleží na tom, akými prostriedkami sa presadí
- Za každých okolností je treba zachovať predpísané postupy a rešpektovať práva tých, ktorí sú v menšine

01 02 03 04 05 06 07 08 09

- h. Každý človek má právo žiť slobodne a nikto mu v tom nesmie brániť
- Sloboda jednotlivca sa nesmie uplatňovať na úkor rovnakých práv pre všetkých

01 02 03 04 05 06 07 08 09

- i. Pre spoločenský rozvoj je najdôležitejšia ekonomická prosperita, i keď môže spôsobiť zhoršenie životného prostredia
- Pre rozvoj spoločnosti je najdôležitejšie zdravé životné prostredie, i keď starostlivosť o nej zťažuje dosaženie ekonomickej prosperity

01 02 03 04 05 06 07 08 09

- j. Veľkosť majetku a výška príjmov je oprávneným výsledkom snaženia jednotlivcov a rodín
- Veľkosť majetku a výška príjmov závisí predovšetkým od rôznych nespravodlivých výhod, ktoré mali niektorí jednotlivci a rodiny

01 02 03 04 05 06 07 08 09

k. Za svoju chudobu si môžu
ľudia väčšinou sami

Za chudobu môže predovšetkým
nespravodlivé sociálne
usporiadanie

01 02 03 04 05 06 07 08 09

Politické postoje a správanie

59. Prečítam Vám niekoľko názorov, ktoré podľa výskumov v iných krajinách vyjadrujú pocity niektorých ľudí. Máte aj Vy niekedy taký pocit?

a. Ľudí, ktorí spravujú túto krajinu, v skutočnosti príliš nezaujímajú, čo sa so mnou stane.

Áno, mám taký pocit	1
Nie, nemám taký pocit	2

b. Nikoho veľmi nezaujímajú, čo si myslím.

Áno, mám taký pocit	1
Nie, nemám taký pocit	2

c. Do vecí, ktoré sa okolo mňa dejú, nemám možnosť zasahovať.

Áno, mám taký pocit	1
Nie, nemám taký pocit	2

60. Do akej miery dôverujete kľúčovým inštitúciám nášho súčasného verejného a spoločenského života.

Karta 10.

Dôverujem	1
Skôr dôverujem	2
Skôr nedôverujem	3
Nedôverujem	4

a. Prezident republiky	1	2	3	4
b, Vláda republiky	1	2	3	4
c. Parlament	1	2	3	4
d. Ústredné orgány (ministerstvá a ich pracoviská v okresoch)	1	2	3	4
e. Okresné a obvodné úrady	1	2	3	4
f. Miestne zastupiteľstvá	1	2	3	4
g. Miestne úrady	1	2	3	4
h. Odbory	1	2	3	4
i. Organizácie zamestnávateľov	1	2	3	4
j. Vedenie podnikov a závodov	1	2	3	4

61. Zúčastnili ste sa obecných volieb (volieb do miestneho zastupiteľstva) v roku 1990?

Áno	1
Nie	2

62. Od obecných volieb uplynuli tri roky. Ste spokojný alebo nespokojný s činnosťou miestneho zastupiteľstva v tomto období?

Veľmi nespokojný	1
Skôr nespokojný	2
Skôr spokojný	3
Veľmi spokojný	4
Tieto veci ma vôbec nezaujímajú	5

63. Keď porovnáte činnosť miestneho zastupiteľstva a obecného úradu s prácou bývalého národného výboru (pred novembrom 1989), povedali by ste, že terajší predstavitelia pracujú lepšie alebo horšie ako tí predchádzajúci?

Pracujú lepšie	1
Nie je v tom rozdiel	2
Pracujú horšie	3

64. Zdá sa Vám, že dnes u nás máme menej alebo viac samoučelného a zbytočného úradovania ako v období pred novembrom 1989?

Rozhodne menej	1
O niečo menej	2
Asi tak rovnako	3
O niečo viac	4
Rozhodne viac	5

65. Ste členom obecného, mestského či obvodného zastupiteľstva alebo jeho komisií?

Áno, som členom	1
Nie som členom	2

66. Boli by ste Vy sám ochotný kandidovať v budúcich voľbách do miestneho zastupiteľstva? Ak ste jeho členom, boli by ste ochotný opäť kandidovať?

Áno	1
Možno, za určitých podmienok	2
Nie	3

67. Zúčastňujete sa politického života členstvom alebo funkciami v politických stranách či hnutiach?

Áno, som funkcionárom	1
Áno, som členom	2
Nie, ale aktívne s niektorou stranou či hnutím sympatizujem	3
Nie, nezúčastňujem sa	4

Pokyn: Otázku 68 položíme len vtedy, ak je respondent funkcionárom alebo členom

68. Ktojej politickej strany ste členom?

--	--

.....

69. Ktorú stranu by ste v súčasnosti v parlamentných voľbách uprednostnili ?

--	--

.....

70. Zúčastňujete sa v súčasnosti verejného života v inej forme, napr. v odboroch, v organizáciách zamestnávateľov, profesionálnych zväzoch alebo komorách a v rôznych záujmových hnutiach a organizáciách (Sokol, hasiči, záujmová umelecká činnosť, ochrana prírody, záhradkári a pod.)?

Áno, som funkcionárom	1
Áno, som členom	2
Nie	3

71. Ak áno, v ktorých (uvedte najviac tri najdôležitejšie):

--	--

.....

72. Zúčastnili ste sa od posledných parlamentných volieb v júni 1992 nejakej akcie verejného záujmu (zbierka, občianska výpomoc, podpora nadácie, pracovná brigáda a pod.)?

Nie, pretože akcie tohto druhu nepodporujem	1
Nie, nemal som k tomu príležitosť	2
Áno, zapojil som sa v menšom rozsahu (jednorázovo)	3
Áno, zapojil som sa viac krát, prípadne som sa podieľal na organizácii	4

73. Zúčastnili ste sa v tej istej dobe nejakej protestnej akcie (petícia, míting, štrajk, blokáda, bojkot, hladovka a pod.)?

Nie, pretože akcie tohto druhu nepodporujem	1
Nie, nemal som na to dôvod	2
Nie, ale sympatizoval som s protestujúcimi	3
Áno, zapojil som sa len raz	4
Áno, zapojil som sa viac krát, prípadne som sa podieľal na organizácii	5

Obraz spoločnosti a sebezaradenia

78. Na čom podľa Vášho názoru dnes záleží, aké postavenie človek zaujíma v našej spoločnosti (tzn. jeho pozícia v práci, životná úroveň, možnosť ovplyvňovať verejné záležitosti, vzájomná úcta ľudí a pod.). Ohodnoťte z tohto hľadiska nasledujúce veci. Otázku dávame pre porovnanie v rovnakom znení ako vo výskume, ktorý sa konal pred desiatimi rokmi.

Karta 11.

Určite áno	1
Skôr áno	2
Skôr nie	3
Určite nie	4

Postavenie človeka závisí dnes u nás od toho:

a. Akú má sociálnu príslušnosť (t.j. či je napr. robotníkom, roľníkom, príslušníkom inteligencie)	1	2	3	4
b. Aké má vzdelanie a kvalifikáciu	1	2	3	4
c. Či pracuje vo výrobe alebo mimo výroby	1	2	3	4
d. Aké pracovné výsledky dosahuje vo svojom zamestnaní	1	2	3	4
e. Či vykonáva fyzickú alebo duševnú prácu	1	2	3	4
f. Či žije v meste alebo na vidieku	1	2	3	4
g. Aký má sociálny pôvod (do akej spoločenskej triedy alebo vrstvy patrili jeho rodičia)	1	2	3	4
h. Či je vedúcim alebo podriadeným pracovníkom	1	2	3	4
i. Aké výsledky dosahuje jeho pracovisko	1	2	3	4
j. Či zastáva politické a spoločenské funkcie	1	2	3	4
k. Či je mužom alebo ženou	1	2	3	4
l. Koľko má rokov	1	2	3	4

79. V súčasnosti sú pre postavenie človeka v spoločnosti možno významné aj niektoré ďalšie okolnosti. Zhodnoťte ich, prosím, rovnakým spôsobom ako v predchádzajúcej otázke.

Karta 11.

Určite áno	1
Skôr áno	2
Skôr nie	3
Určite nie	4

Postavenie človeka dnes u nás závisí od toho:

a. Aký má majetok	1	2	3	4
b. Či súkromne podniká	1	2	3	4
c. Aká je jeho politická orientácia	1	2	3	4
d. Aké má vplyvné známosti	1	2	3	4
e. Akého je náboženského vyznania	1	2	3	4
f. Akej je národnosti	1	2	3	4

80. Domnievate sa, že v súčasnosti existuje v našej spoločnosti nejaké výrazné rozvrstvenie, že tu existujú nejaké spoločenské triedy či vrstvy?

- Áno 1
Nie 2
Neviem 3

Pokyn: Na otázky 81 - 82 odpovedajú len tí respondenti, ktorí v otázke 80 odpovedali Áno!

81. Mohli by ste sa pokúsiť vymenovať triedy či vrstvy, ktoré podľa Vás v našej spoločnosti jestvujú? Neobmedzujte sa pritom, prosím, na jednoduché rozlíšenie na "bohatých a chudobných", "ľudí hore a dolu" a pod., ale snažte sa ich nejako presnejšie sociálne určiť.

.....
.....

--	--	--

82. Ku ktorej z tried či vrstiev, ktoré ste práve vymenovali, by ste zaradili seba a svoju rodinu?

.....

--	--	--

Pokyn: Na ďalšie otázky odpovedajú opäť všetci!

83. Ktovej spoločenskej skupine či skupinám sa podľa Vás dnes u nás najlepšie žije?

.....

--	--

84. A ktovej spoločenskej skupine alebo skupinám sa dnes u nás žije najhoršie?

.....

--	--

85. Do ktorej spoločenskej vrstvy by ste sa sám zaradili?

Do hornej vrstvy	1
Do vyššej strednej vrstvy	2
Do strednej vrstvy	3
Do nižšej strednej vrstvy	4
Do dolnej vrstvy	5

86. Pokúste sa, prosím, ohodnotiť svoje spoločenské postavenie, príjem, profesiu a ďalšie uvedené charakteristiky v súčasnosti a v roku 1988. Použite 10 bodovú škálu, kde 1 znamená najvyššie ohodnotenie a 10 najnižšie v porovnaní s ostatnými ľuďmi alebo rodinami.

a. Spoločenské postavenie a význam Vášho povolania

a. 1993 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. 1988 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. Váš príjem

a. 1993 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. 1988 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

c. Vaša možnosť ovplyvniť verejné záležitosti

a. 1993 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. 1988 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

d. Majetková úroveň (bohatstvo) Vašej rodiny

a. 1993 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. 1988 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

e. Zaujímavosť a príjemnosť Vášho spôsobu trávenia voľného času

a. 1993 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. 1988 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

f. Životná (spotrebná) úroveň Vašej rodiny

a. 1993 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. 1988 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

g. Vaše celkové spoločenské postavenie

a. 1993 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

b. 1988 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

**87. Na záver by sme Vám chceli položiť opäť rovnakú otázku, aká bola položená v roku 1984:
Od čoho by podľa Vás malo závisieť postavenie, ktoré človek zaujíma v spoločnosti?**

Karta 11.

Určite áno	1
Skôr áno	2
Skôr nie	3
Určite nie	4

Postavenie človeka by malo závisieť od toho:

a. Akú má sociálnu príslušnosť (t.j. či je napr. robotníkom, roľníkom, príslušníkom inteligencie)	1	2	3	4
b. Aké má vzdelanie a kvalifikáciu	1	2	3	4
c. Či pracuje vo výrobe alebo mimo výroby	1	2	3	4
d. Aké pracovné výsledky dosahuje vo svojom zamestnaní	1	2	3	4
e. Či vykonáva fyzickú alebo duševnú prácu	1	2	3	4
f. Či žije v meste alebo na vidieku	1	2	3	4
g. Aký má sociálny pôvod (do akej spoločenskej triedy alebo vrstvy patrili jeho rodičia)	1	2	3	4
h. Či je vedúcim alebo podriadeným pracovníkom	1	2	3	4
i. Aké výsledky dosahuje jeho pracovisko	1	2	3	4
j. Či zastáva politické a spoločenské funkcie	1	2	3	4
k. Či je mužom alebo ženou	1	2	3	4
l. Koľko má rokov	1	2	3	4

88. A pokiaľ ide o nové okolnosti ovplyvňujúce postavenie človeka?**Postavenie človeka by malo závisieť od toho:**

a. Aký má majetok	1	2	3	4
b. Či súkromne podniká	1	2	3	4
c. Aká je jeho politická orientácia	1	2	3	4
d. Aké vplyvné má známosti	1	2	3	4
e. Akého je náboženského vyznania	1	2	3	4
f. Akej je národnosti	1	2	3	4

Na záver niekoľko otázok o problémoch mládeže

89. Ak by sa niekto z mladých ľudí vo Vašom blízkom okolí obrátil na Vás o radu, či sa má stať členom mládežníckej organizácie, čo by ste mu poradili?

Aby vstúpil do organizácie záujmového typu, napr. športovej	1
Aby vstúpil do verejnoprospešnej, napr. na ochranu prírody .	2
Aby vstúpil do politického hnutia mladých	3
Nech sa rozhodne sám	4
Bol by som rozhodne proti	5
Neviem	6

90. Vyberte dve oblasti zo života mládeže, na ktoré by sa mali zamerať mládežnícke organizácie predovšetkým.

Práca so zdravotne postihnutou mládežou	1
Práca s mládežou bez rodičov a s mladými rodinami	2
Ochrana mládeže pred drogami, alkoholom, prostitúciou, delikvenciou, kriminalitou	3
Práca s nezamestnanou mládežou (informačné služby, kluby, rekvalifikácie)	4
Podpora mladých podnikateľov	5
Vyhľadávanie a rozvoj talentov	6
Podpora medzinárodných kontaktov a výmeny mládeže	7
Záujmová činnosť voľnom čase	8
Ochrana prírody, životného prostredia, kultúrnych pamiatok	9

91. Akými spôsobmi by mala mládež upozorniť verejnosť na svoje problémy?

Výzva k dialógu v masmédiách	1
Vtipné, satiricko-recesistické podujatie na námestí	2
Otvorený list ministrovi školstva a mládeže	3
Získavanie podpisov na petíciu	4
Odmietnutie (bojkot) účasti na vyučovaní	5
Obsadenie školy alebo internátu	6
Blokáda verejného priestoru	7
Protestná manifestácia	8
Hladovka	9

92. Kedy sa má podľa Vás skončiť "mládežnícky" vek a s tým aj podpora a ochrana (zľavy) zo strany štátu, ktoré sa naň viažu?

Neviem (neodpovedal)

01

Má sa končiť vo veku:

--	--

Ďakujeme Vám za Vaše odpovede

93. Pohlavie respondenta:

Muž	1
Žena	2

94. Dojem z rodiny:

Chudobná	1	2	3	4	5	Bohatá
----------	---	---	---	---	---	--------

95. Dĺžka rozhovoru:

--	--

96. Miesto bydliska

a. Okres

.....

--	--	--	--

b. Veľkosť miesta bydliska

Bratislava	1
Nad 100 tisíc obyvateľov	2
50 000 - 100 000	3
20 000 - 50 000	4
5 000 - 20 000	5
2 000 - 5 000	6
500 - 2 000	7
Do 500	8